

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ:	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ / Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	13/12/2025

A. ΚΕΙΜΕΝΟ**ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ**

Ἐν μὲν οὖν τῷ λοιπῷ βίῳ τὴν τοιαύτην ἐπιείκειαν ἴσως οὐκ ἂν τις ἐκβάλλοι· καὶ γὰρ φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους· ὅταν δὲ τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνη τις, ἐπιλαθέσθαι χρὴ πάντων τῶν τοιούτων καὶ πολλάκις μὲν εὐλογεῖν καὶ κοσμεῖν τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθροὺς, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δ' ἐλέγχειν καὶ ψέγειν ἐπονειδίστως τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἁμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν. Ὡσπερ γὰρ ζῶου τῶν ὄψεων ἀφαιρεθεισῶν ἀχρειοῦται τὸ ὄλον, οὕτως ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελεὲς γίνεται διήγημα.

Πολύβιος, Ἱστορίαι 1.14.4-7

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ποιες ἀρετές πρέπει νὰ ἔχει ὁ ἀγαθὸς ἄνδρας σύμφωνα με τὸν Πολύβιο;

Σύμφωνα με τὸν Πολύβιο, ἓνας ἀγαθὸς ἄνδρας οφείλει νὰ ἀγαπᾶ τοὺς φίλους τοῦ καὶ τὴν πατρίδα τοῦ. Ἐπιπλέον, πρέπει νὰ ἀγαπᾶ τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους ποὺ ἀγαποῦν οἱ φίλοι τοῦ καὶ νὰ μισεῖ τοὺς ἐχθροὺς τῶν φίλων τοῦ.

(Μονάδες 4)

2. Γιατί ἡ ἱστορία πρέπει νὰ διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια; Νὰ αιτιολογήσετε τὴν ἀπάντησή σας, βασιζόμενοι στὸ κείμενο.

Στὸ ἀπόσπασμα ὁ Πολύβιος υποστηρίζει ὅτι ἡ ἱστορία πρέπει νὰ διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Ὁ ἱστορικός οφείλει νὰ εἶναι ἀντικειμενικός καὶ ἀμερόληπτος, νὰ μὴν ἐπηρεάζεται ἀπὸ προσωπικὲς συμπάθειες καὶ ἀντιπάθειες καὶ νὰ παρουσιάζει τὰ γεγονότα με τὸν τρόπο ποὺ διαδραματίστηκαν, ἀκόμα καὶ ἀν χρειαστεῖ νὰ κατακρίνει συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ νὰ ἐπαινέσει τοὺς ἐχθροὺς τοῦ. Μάλιστα, παρομοιάζει τὴν ἱστορία ποὺ δὲν διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια με ἓναν ζωντανὸ ὀργανισμό ποὺ τοῦ ἔχουν ἀφαιρεθεῖ τὰ μάτια. Ἔτσι, ἀν ἀφαιρέσεις τὴν ἀλήθεια ἀπὸ ἓνα ἱστορικὸ ἔργο, αὐτὸ καταλήγει νὰ γίνετα ἓνα ἀχρηστὸ διήγημα, ἀφοῦ παύει πλέον νὰ ἔχει τὴν ὀποιαδήποτε ἱστορικὴ ἀξία.

(Μονάδες 4)

3. Να γράψετε τα συνθετικά μέρη των ακόλουθων λέξεων. Στη συνέχεια με το α' συνθετικό της κάθε λέξης να δημιουργήσετε μία δική σας λέξη στη νέα ελληνική:

λογοποιός → λόγος + ποιῶ → φιλόλογος
 εκπέμπει → ἐκ + πέμπω → εξαφάνιση
 ἡμίθεος → ἡμί + θεός → ημιώροφος
 δύσπιστος → δυσ + πιστεύω → δύσβατος

(Μονάδες 2)

4. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους στα παρακάτω ουσιαστικά:

ἡ δύναμις: γενική ενικού → τῆς δυνάμεως
 ὁ φύλαξ: δοτική πληθυντικού → τοῖς φύλαξι
 ἡ οἰκία: αιτιατική πληθυντικού → τὰς οἰκίας
 ὁ λιμός: δοτική ενικού → τῷ λιμῷ
 ὁ ἀνὴρ: κλητική ενικού → (ὦ) ἄνερ
 τὸ ἔδαφος: γενική πληθυντικού → τῶν εδαφῶν

(Μονάδες 3)

5. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους στα παρακάτω ρήματα:

γράφω: γ' ενικό μέλλοντα, μέσης φωνής → γράφεται
 κρύπτω: απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής → κρύπτειν
 εἶμι: β' πληθυντικό παρατατικού → ἦτε
 διώκω: απαρέμφατο αορίστου, ενεργητικής φωνής → διῶξαι
 φονεύω: γ' πληθυντικό παρακειμένου, ενεργητικής φωνής → πεφονεύκασι
 πέμπω: β' ενικό αορίστου, μέσης φωνής → ἐπέμψω

(Μονάδες 3)

6. Στις παρακάτω προτάσεις να αναγνωρίσετε συντακτικά τον υπογραμμισμένο τύπο:

Ἐγώ εἶμι ἡ ἀρχή. → Κατηγορούμενο στο υποκείμενο ἐγώ
 Οἱ διδάσκαλοι παιδεύουσιν τοὺς μαθητάς. → Υποκείμενο του ρήματος παιδεύουσιν
 Ἀλέξανδρος ἐθήρευεν ἑλάφους ἐν τῷ ὄρει. → Αντικείμενο του ρήματος ἐθήρευεν
 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος. → Υποκείμενο του ρήματος λέγει

(Μονάδες 4)

